Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

29 502 Toekomstige ontwikkeling van de Nederlandse postsector

Nr. 116 BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 januari 2016

Op 10 september jl. heeft de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid een rondetafelgesprek gevoerd over de arbeidsomstandigheden van pakketbezorgers. Naar aanleiding hiervan heeft de commissie nog de volgende vragen aan mij gesteld:

1. Kunt u voor de jaren 2010, 2011, 2012, 2013 en 2014 aangeven:
   - Hoeveel VAR-verklaringen (achteraf) zijn gecontroleerd?
   - Van hoeveel VAR-verklaringen uit deze controle bleek dat deze niet afgegeven had mogen worden?
   - Wat was/waren de belangrijkste redenen hiervoor?
   - Hoeveel VAR-verklaringen in de postpakketbezorgingssector (achteraf) zijn gecontroleerd?
   - Van hoeveel VAR-verklaringen uit deze controle bleek dat deze niet afgegeven had mogen worden?
   - Wat was/waren de belangrijkste redenen hiervoor?

Antwoord:
De Belastingdienst verkeert op dit moment in een uiterst lastige positie om te handhaven omdat de vrijwarende werking van de VAR verhindert dat de opdrachtgever een naheffingsaanslag loonbelasting en premies volks- en werknemersverzekeringen kan worden opgelegd. Voor een uitgebreide uiteenzetting over de (handhavings)knelpunten verwijs ik op deze plaats kortheidshalve naar de diverse stukken die ik hierover met uw Kamer en de Eerste Kamer heb gewisseld in het kader van het wetsvoorstel Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA)(Kamerstuk 34 036). Omdat de handhaving ineffectief is, is het bevorderen van de compliance van deze groep belastingplichtigen de laatste jaren meer gebaseerd op voorlichting en dienstverlening dan op repressief toezicht.

In 6% van de VAR-aanvragen wordt er door de Belastingdienst een vragenbrief gestuurd. Deze vragenbrief kan verschillende redenen

kst-29502-116
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2016

hebben, zoals een nadere uitvraag naar de aard van de werkzaamheden waarvoor de aanvraag wordt gedaan.
De Belastingdienst selecteert daarnaast aanvragen en verklaringen die voor een onderzoek in aanmerking komen. Het betreft onderzoeken bij de aanvrager, dus feitelijk de (beoogde) IB-ondernemer. Maandelijks zijn er in de periode 2010–2012 +/- 125 VAR-aanvragen/verklaringen in een onderzoek betrokken (circa 1.500 op jaarbasis). Vanaf november 2012 tot en met 2013 is dit geïntensiveerd tot circa 180 VAR-aanvragen/ verklaringen per maand. In 2014 zijn deze onderzoeken vanwege de voorbereiding van de invoering van de Beschikking geen loonheffingen (BGL) getemporiseerd. Het aantal afgeronde onderzoeken liep hierdoor terug van 1.688 in 2013 naar 1.085 in 2014. Het in onderzoek nemen van een VAR-aanvraag /verklaring leidt overigens niet in alle gevallen tot een «afgerond» onderzoek. In een deel van de gevallen wordt er voor gekozen om de aanvrager, bijvoorbeeld een starter, uitleg te geven over de fiscale regels die van toepassing zijn bij ondernemerschap. In andere onderzoeken kan er voor worden gekozen om naast de beoordeling van de aanvraag/verklaring andere onderwerpen mede te bekijken. Een dergelijk onderzoek is vervolgens breder dan het oordeel over de VAR-aanvraag/ verklaring[1].

Het beeld over de jaren 2010–2014 laat zien dat tussen de 10% en 20% van de boekenonderzoeken leidt tot een herziening van de VAR. Van de redenen voor een herziening bestaan geen vastleggingen en er worden geen sectorspecifieke kenmerken vastgelegd. Het is daardoor niet mogelijk om deze vragen specifiek voor de postpakketbezorgingssector te beantwoorden. Bij de definitieve aanslag voor de inkomstenbelasting kan aan de hand van geconstateerde feiten en omstandigheden blijken dat een eerder afgegeven VAR, die gebaseerd is op de verwachtingen van de opdrachtnemer, niet past. In die situatie kan een controle worden ingesteld. Zo'n controle heeft alleen betrekking op de belastingplichtige voor de inkomstenbelasting. Van dergelijke controles worden geen gegevens bijgehouden.

2. Wat gaat er in de controlepraktijk na 1-1-2016 veranderen ten opzichte van nu?

Antwoord:
Met de inwerkingtreding van de Wet DBA, zal het accent aanvankelijk op het beoordelingsproces van overeenkomsten liggen teneinde de door het kabinet gedane toezeggingen gestand te doen. In een later stadium zal het accent verschuiven van het beoordelen van overeenkomsten naar onder meer het reageren op signalen over de toepassing van de (voorbeeld-)overeenkomsten[2].
De Belastingdienst controleert risicogericht bij de opdrachtgever op welke wijze de arbeidsrelatie feitelijk wordt ingevuld. Dit maakt deel uit van het reguliere werkproces van de Belastingdienst. Daarnaast zal de Belastingdienst risicogericht controleren aan de hand van ontvangen signalen, bijvoorbeeld van het UWV. Dergelijke controles vinden plaats aan de hand van de gebruikte overeenkomst(en) die de opdrachtgever in zijn administratie heeft. De bepalingen uit de overeenkomst, zoals de verrichte werkzaamheden, het al dan niet ontbreken van gezagselementen, de duur van de opdracht of werkzaamheden en de realiteit van de mogelijkheid om het werk door een vervanger te laten doen worden getoetst aan de feitelijk aangetroffen situatie. Komen de aangetroffen omstandigheden

[1] In de periode 2010–2012 zijn per jaar circa 1.250 geselecteerde posten afgedaan als afgerond boekenonderzoek of actualiteitsbezoek
[2] Kamerstuk 34 036, nr.14, blz.20

niet overeen met de vastleggingen volgens de gehanteerde overeenkomsten dan wordt de opdrachtgever daarover geïnformeerd[3].
De opdrachtgever zal in de regel voor al zijn opdrachtnemers die dezelfde werkzaamheden verrichten dezelfde overeenkomst gebruiken. De controle van de Belastingdienst richt zich in de eerste plaats op de gebruikte overeenkomst door de opdrachtgever en de aangetroffen situatie op het moment van controle. Als een opdrachtgever gebruik maakt van een groot aantal opdrachtnemers die dezelfde werkzaamheden doen kan de Belastingdienst steekproefsgewijs controleren of feitelijk conform de overeenkomst wordt gewerkt. Daarbij kan de conclusie zijn dat er ten aanzien van een of meerdere opdrachtnemers afwijkingen ten opzichte van de overeenkomst bestaan waarvoor de opdrachtgever een plausibele verklaring kan geven. De conclusie kan ook zijn dat er sprake is van een structurele afwijking ten opzichte van de overeenkomst én er tevens sprake is van een (fictieve) dienstbetrekking op grond van wet- en regelgeving en jurisprudentie. Die conclusie geldt dan voor alle opdrachtnemers van de opdrachtgever die op grond van de overeenkomst dezelfde werkzaamheden verrichten en dat alle doen onder dezelfde omstandigheden die feitelijk zijn geconstateerd[4].

3. Wie heeft het initiatief genomen voor de (fiscale) afspraken tussen PostNL en de Belastingdienst?

Antwoord:
In het vragenuur van 2 juni 2015[5] (vragen Mei Li Vos) heb ik aangegeven dat de fiscale geheimhouding eraan in de weg staat om deze vraag te beantwoorden.

De Staatssecretaris van Financiën,
E.D. Wiebes

---

[3] Kamerstuk 34 036, nr.14, blz.13–14
[4] Kamerstuk 34 036, nr.14, blz.14
[5] Handelingen II 2014/15, nr. 90, item 6